

مرلوط سیلابی ٹچک ۽ موافقت پروجیکٹ (IFRAP)

مین رپی کینال RD 0+000 لے RD 25+000 لے سیلابی حفاظتی بند نا بحالی / مضبوطی

(Package-IV)

انتظامی خلاصہ

1- پروجیکٹ ناپس منظر

بلوچستان پاکستان نا رقبہ نا حساب ۽ سب سے گران صوبہ انت، ولے آبی کمی ۽ موسمیاتی تبدیلی نا اثرات ۽ ملک نا زیات متاثرہ علاقہ آبی دیم ۽ شمار بیت۔ کمزور آبپاشی بنیادی ڈھانچہ، خشک موسم ۽ دور دراز دیہی آبادیانی سبب ۽ صوبہ خشک سالی ۽ سیلاب دونوں نا خطرہ ۽ روبرو انت۔ 2022 نا تباہ کن مون سون سیلاباں دیم، آبپاشی نظام ۽ سیلابی تحفظ نا بنیادی ڈھانچہ ۽ گران نقصان رستنت، روزگار متاثر کرت، فصل تباہ کرت ۽ دیہی آبادیانی حفاظت ۽ خطرہ پیدا کرت۔

ای صورت حال نا رد عمل ۽ حکومت پاکستان عالمی بینک نا مالی معاونت ۽ مروط سیلابی ٹچک ۽ موافقت پروجیکٹ (IFRAP) شروع کرت۔ ای پروجیکٹ بلوچستان ۽ 2022 نا سیلاب پساز سازی، ٹچک نا زیادتی ۽ ذریعہ معاش نا تنوع نا وسیع تر پروگرام نا حصہ انت۔ IFRAP نا مقصد صوبہ نا آب ۽ سیلابی انتظامی نظام نا بحالی ۽ مضبوطی، زرعی پیداوار نا اضافہ، ۽ بنیادی ڈھانچہ نا منصوبہ بندی ۽ نفاذ ۽ موسمیاتی ٹچک شامل کرگ انت۔

ابتدائی طور ۽ IFRAP نا PC-I ۽ 55 ذیلی پروجیکٹ شامل انت۔ ابتدائی سروے ۽ بیت (20) ذیلی پروجیکٹ عالمی بینک نا Project Appraisal Document (PAD) ۽ دیگر انتخابی معیار ۽ پورا نہ انت، لہذا ایشا پروجیکٹ ۽ گون خارج کرگ انت، ۽ باقی سی وینچ (35) ذیلی پروجیکٹ تفصیلی ڈیزائن نا خاطر منتخب کرگ انت۔

ای سی وینچ (35) منتخب ذیلی پروجیکٹ بلوچستان نا 19 ضلعانی اندر واقع انت، جن ۽ آواران، لسبیلہ، حب، نصیر آباد، جعفر آباد، صحبت پور، جھل مگسی، ہرنائی، موسیٰ خیل، سبی، کچھی، قلعہ سیف اللہ، پشین، زیارت، قلات، مسنونگ، خاران، نوشکی ۽ واشک شامل انت۔ پورٹ فولیو ۽ 11 دیم/ ذخیرہ آب ڈھانچہ، 11 دائمی/ سیلابی آبپاشی اسکیم ۽ 13 سیلابی تحفظ ڈھانچہ شامل انت، کہ انانی تیرہ پیکیج ۽ تقسیم کرگ انت۔ ضلع نصیر آباد ۽ رپی کینال نا سیلابی حفاظتی بند IFRAP نا Package-IV نایک ذیلی پروجیکٹ انت، کہ اسے نا مقصد مقامی آبادی ۽ زرعی اراضی ۽ بار بار نا سیلابی واقعات ۽ گون محفوظ داشتگ انت۔

رپی کینال نا سیلابی حفاظتی بند گوٹھ حاجی نور محمد پکڑانی، گوٹھ حاجی امداد حسین قادر، گوٹھ فضل محمد جمالی، شوری داتا ۽ گوٹھ فیصر خان نا نزدیک N, "44.42'38°28 E" 19.78'24°68 ۽ واقع انت۔ مجوزہ کار ضلع نصیر آباد ۽ کینال نا 25 upstream کلومیٹر رینج (RD 0+000 لے RD 25+000) نا بحالی ۽ مضبوطی شامل کنت، جہاں حالیہ سیلاباں overtopping, embankment erosion, localized breaches پیش آگ انت۔ کینال ۽ زیادہ siltation, bed aggradation, cross-sections خراب نا سبب hydraulic capacity ۽ water delivery efficiency کم ہوگ انت۔ مجوزہ کاراں مکمل desilting, canal prism re-sectioning ۽ regime bed slope نا بحالی شامل انت تاکہ hydraulic performance بہتر ہو بیت ۽ discharge conveyance قابل اعتماد ہو بیت۔

مزید برآں، right-bank berm ۽ بلند ۽ مضبوط کرگ بیت تاکہ او سیلابی حفاظتی embankment نا حیثیت ۽ آئندہ breaches روک بہ کنت ۽ lateral flood containment فراہم بہ کنت۔ موجودہ پنچ (5) super passages کینال آپار drainage flow جاری رکھنت، ۽ مجوزہ آٹھ (8) عدد 0.60 میٹر diameter pipe inlets سطحی runoff ۽ محفوظ طریقہ ۽ منتقل کنت ۽ کینال embankments ۽ دباؤ کم کنت۔ ای مداخلتانی مقصد hydraulic stability نا بحالی، flood resilience نا زیادتی ۽ command areas ۽ پائیدار آبپاشی supply یقینی کرگ انت۔ موجودہ خراب structure ۽ بہتر design standards ۽ materials گون بحال ۽ مضبوط کرگ بیت تاکہ آئندہ شدید hydrological events ۽ برداشت کرت بہ کنت۔

پروجیکٹ نا اہم مقصد

- زرعی اراضی ء انسانی آبادی ء آئندہ سیلابی خطرہ ء گوں محفوظ داشتگ۔
 - مضبوط سیلابی حفاظتی بنیادی ڈھانچہ نا ذریعہ ء موسمیاتی ٹچک نا زیادتی کرگ۔
 - زمین نا پائیدار استعمال ء زرعی پیدوار ء فروغ دیگ۔
 - ضلع نصیرآباد ء سیلاب متاثرہ آبادیانی سماجی ء اقتصادی بحالی ء مدد دیگ۔
- تمام مجوزہ تعمیراتی کارپیلے ء متاثرہ علاقہ آتی حد ء محدود بوسنت ء پروجیکٹ کسے محفوظ علاقہ، دہلی خطہ یا ماحولیاتی حساس مقام ء گوں نکر نہ کنت۔

2۔ ماحولیاتی ء سماجی انتظامی منصوبہ (ESMP) نا مقصد

ماحولیاتی ء سماجی انتظامی منصوبہ (ESMP) عالمی بینک نا Environmental and Social Framework (ESF)، Environmental and Social Commitment Plan (ESCP) ء متعلقہ قومی ء صوبائی ماحولیاتی قانونانی مطابقت تیار کرتگ انت۔ ESMP پروجیکٹ نا منصوبہ بندی، تعمیر ء عملی مرحلہ ء ممکنہ ماحولیاتی ء سماجی خطرہ آتی شناخت، تدارک ء نگرانی نا خاطر یک عملی فریم ورک فراہم کنت۔

- 1۔ ماحولیاتی ء سماجی اثرات نا مؤثر انتظام ء تدارک یقینی کرگ۔
 - 2۔ عالمی بینک نا Environmental & Social Standards (ESS 1 تا 10) نا پابندی ء فروغ دیگ۔
 - 3۔ کارکن ء نزدیک آبادیانی پیشہ ورانہ صحت، حفاظت ء بہبود نا بہتری کرگ۔
 - 4۔ مؤثر مشاورت ء شکایت ازالہ نظام نا ذریعہ ء متعلقہ فریقانی شرکت ء شفافیت برقرار داشتگ۔
 - 5۔ سیلابی حفاظتی بنیادی ڈھانچہ نا طویل مدتی پائیداری، موسمیاتی ٹچک ء کمیونٹی حفاظت یقینی کرگ۔
- ESMP ٹینڈر ء معاہداتی دستاویزانی حصہ بوسنت تاکہ تعمیراتی ٹھیکیدار (CC) ء تعمیراتی نگرانی مشیر (CSC) ماحولیاتی ء سماجی پابندیانی تقاضہ ء اپنے ذمہ داریانی اندر مکمل طور ء شامل کنت۔

3۔ قانونی ء پالیسی فریم ورک

ESMP زیر نا قانون، پالیسی، معیار ء رہنما اصولانی روشنی ء تیار کرتگ انت:

- عالمی بینک نا Environmental and Social Standards (ESS 1 تا 10)، جن ء خطرہ انتظام، محنت ء کام نا حالات، آلودگی نا روک تھام، کمیونٹی صحت ء حفاظت، حیاتیاتی تنوع ء متعلقہ فریقانی شمولیت شامل انت۔

• IFC ء World Bank Group ء Occupational Health and Safety Guidelines۔

• Pakistan Environmental Protection Act, 1997 ء Balochistan Environmental Protection Act, 2012۔

• National Environmental Policy, 2005، National Conservation Strategy، Pakistan Climate Change Act, 2017۔

• National Disaster Management Act, 2010۔

- حیاتیاتی تنوع، موسمیاتی تبدیلی، محنت معیار ء ثقافتی ورثہ نا متعلقہ بین الاقوامی معاہدات جن ء پاکستان فریق انت۔

4۔ ماحولیاتی ء سماجی بنیادی صورتحال

رہی کینال نا سیلابی حفاظتی بند نا مقام کچھی دریائی طاس ء واقع انت، جہاں نیم خشک موسم انت۔ علاقہ زیادہ تر ہموار انت ء زراعت نا خاطر مناسب انت۔ ضلع نا گرمی موسم دراز، خشک ء بہت گرم بیت ء peak season ء temperature اکثر 45°C تا رسیٹ۔ مون سون نا مدت کم انت ء بارش زیادہ تر جولائی لے ستمبر ء محدود مقدار ء بیت، جن نا سبب علاقہ مجموعی طور ء خشک رہیٹ۔ نصیر آباد نا سردی موسم معتدل بلے خشک انت، ء دن نا temperature عام طور ء 15°C لے 25°C ء درمیان رہیٹ۔ ارضی ساخت زیادہ تر alluvial ء gravelly silt deposits ء مشتمل انت۔ زیر زمین آب محدود انت ء ایش نا معیار مختلف انت۔ علاقہ ء گزر بسر نا زراعت ء مالداری اہم ذریعہ معاش انت۔ پروجیکٹ نا زیر اثر علاقہ یا نزدیک کے محفوظ ecological habitat، forest یا اہم cultural heritage site موجود نہ انت۔

سماجی ء اقتصادی لحاظ ء مقامی آبادیاں پھوٹ، دیمی ء معاشی طور ء کمزور اتنت۔ پروجیکٹ نا نفاذ ء قلیل مدتی روزگار نا موقع، بہتر سیلابی تحفظ ء مقامی باشندگانی ذریعہ معاش نا حفاظت ء زیادتی متوقع انت۔

5۔ اثرات نا جائزہ ء تدارک اقدام

تعمیراتی ء عملی مرحلہ ء ممکنہ ماحولیاتی ء سماجی اثرات شناخت کرتیگ اتنت، جن ء ایش شامل انت:

- تعمیراتی مشینری ء عارضی گروڈبار، شور ء فضائی اخراج۔
- تعمیراتی فضلہ ء کھرائی ء نکلگ اضافی مواد نا تلفی۔
- کارکن ء مقامی آبادی نا صحت ء حفاظت نا خطرہ۔
- تعمیراتی مواد نا نقل و حمل ء عارضی ٹریفک خلل۔
- پروجیکٹ نا خاطر مستقل نقل مکانی یا اراضی نا حصول نا ضرورت نہ بیت۔

اہم تدارک اقدام ایش انت:

- ٹھیکیدار نا Environmental and Social Management Plan (CESMP) نا نفاذ، جن ء فضلہ، ٹریفک، صحت ء حفاظت ء ہنگامی حالت نا-site specific management plans شامل ہوہنت۔
- Personal Protective Equipment (PPEs)، ابتدائی طبی مدد ء حفاظتی تربیت نا فراہمی۔
- تعمیراتی فضلہ ء مجاز ادارہ آتی ذریعہ ء مقررہ مقام ء محفوظ طریقہ ء تلف کرگ۔
- تعمیراتی کار مکمل ہوگ پساں متاثرہ سطحی بحالی۔
- ماحولیاتی ء سماجی معاملہ آتی مسلسل نگرانی ء رپورٹنگ۔
- متعلقہ فریقانی فعال شمولیت ء کارکن ء مقامی آبادی نا خاطر مؤثر Grievance Redress Mechanism (GRM) نا قیام۔

5.1۔ مجموعی اثرات

عالمی بینک نا ESS1 نا تقاضہ نا مطابق ممکنہ مجموعی ماحولیاتی ء سماجی اثرات نا جائزہ گپتگ انت۔ جائزہ ء تصدیق بیت کہ ذیلی پروجیکٹ نا اثر پذیری علاقہ ء کے اہم ہمزمان جاری یا مجوزہ پروجیکٹ موجود نہ انت کہ مجوزہ مداخلت ء گول ملگ ء نمایاں مجموعی اثر پیدا ہکنت۔ چونکہ ذیلی پروجیکٹ بنیادی طور ء موجودہ سیلابی حفاظتی embankment نا بحالی ء مشتمل انت، لہذا متوقع اثرات مقامی، عارضی ء تجویز کرتیگ تدارک اقدام ء گول قابل انتظام اتنت۔ مجموعی طور ء کے منفی مجموعی اثر متوقع نہ انت؛ بلے ذیلی پروجیکٹ سیلابی نچک نا زیادتی، زرعی اراضی ء مقامی آبادیانی حفاظت، ء آئندہ سیلابی نقصان نا خطرہ ء کم کرگ ء مثبت کردار ادا کنت۔

6- اداره جاتی انتظام

ماحولیاتی ۽ سماجی انتظام Irrigation Department, Government of Balochistan تحت Project Implementation Unit (PIU) ذریعہ ۽ مربوط بیت، ۽ عالمی بینک نگرانی کنت۔ تعمیراتی ٹھیکیدار موقع ۽ ESMP ۽ نافذ کنت، Construction Supervision Consultants (CSC) اش نگرانی کنت ۽ PIU وقت بہ وقت آڈٹ کنت۔

ESMP نا مؤثر نفاذ نا خاطر پروجیکٹ عملہ نا استعداد نا زیادتی، تربیت ۽ آگاہی پروگرام کرتگ بنت۔ پابندی ۽ رپورٹنگ نا نگرانی نا خاطر مخصوص Environmental and Social Specialist Team تعینات کرتگ انت۔

7- شکایت ازالہ نظام (GRM)

پروجیکٹ نا تمام دور ۽ کارکن ۽ مقامی آبادی نا تحفظات ۽ شکایتانی ازالہ نا خاطر یک شفاف ۽ آسان رسائی والا Grievance Redress Mechanism فعال پوبیت۔ GRM ۽ Public Complaint Cell، پروجیکٹ مقام ۽ PIU سطح ۽ Grievance Redress Committee (GRC)، ۽ شکایت نا وصولی، جانچ ۽ حل نا خاطر واضح مدت ۽ طریقہ کار شامل پوبنت۔

8- ماحولیاتی ۽ سماجی انتظامی بجٹ

ESMP ۽ ماحولیاتی ۽ سماجی انتظام نا خاطر مختص بجٹ شامل انت، جن ۽ تدریکی اقدام، نگرانی، استعداد نا زیادتی، آگاہی پروگرام ۽ ہنگامی اقداماتی خرچ شامل انت۔ پائیدار ۽ ضابطہ مطابق نفاذ یقینی کرگ نا خاطر ای لاگت پروجیکٹ نا مجموعی بجٹ ۽ شامل کرتگ بیت۔

9- نتیجہ

رہی کینال نا سیلابی حفاظتی بند ضلع نصیر آباد ۽ سیلابی ٹچک ۽ زیاد کرگ ۽ کمزور مقامی آبادی ۽ تحفظ دیگر نا خاطر یک اہم مداخلت انت۔ ESMP نا نفاذ ۽ ماحولیاتی، سماجی ۽ پیشہ ورانہ خطرہ کمترین حد ۽ رسک ۽ مدد بیت ۽ تعمیراتی ۽ عملی سرگرمیان محفوظ، پائیدار ۽ سماجی طور ۽ جامع طریقہ ۽ انجام دیگر بنت۔

ماحولیاتی حفاظتی اقدام، متعلقہ فریقانی شمولیت ۽ موسمیاتی ٹچک دار ڈیزائن ۽ یکجا کرگ ۽، پروجیکٹ آفات نا خطرہ ۽ کم کرگ، ذریعہ معاش نا بحالی، ۽ بلوچستان ۽ Integrated Flood Resilience and Adaptation Project (IFRAP) نا وسیع تر ٹچک سازی مقصدانی حصول ۽ نمایاں مدد کنت۔